

R E G É L O.

PESTEN Csötörtökön Július 11^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-ával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZELLÉS.

S z é c s y M a r i a. *(Folytatás.)*

Farkas a' vár elejébe érvén, beeresztetni kívánt; de Maria ezt megtagadta, 's azt izené, hogy Murányba csak az ő és hiveinek holt tetemein találhat utat a' győzedelmes, egyébiránt Farkas mondja-meg vezérének, hogy Maria harczolni és halni elkészült.

Az alatt, míg Vesselényi a' Farkastól elbeszélt regényes izenetet csudálkozva hallaná, Maria, ki az ellenségtől rögtöni megtámadtatást sejdithete, embereit fegyverbe állíttatta, a' sánczokat 's tornyokat legényeivel megrakta, nehogy ezeket az ellenség készületlenül lelje. Ő maga nehéz panczállal fedezve Budaházy oldala mellett a' legveszedelmesebb helyeken állott, 's kivont karddal várakozék ellenségeire. Hiveiben buzgott a' bátorság 's lelkesedés, mivel asszonyukat angyali mosolygással minden viszontagság türésére köz katonaként látták közöttök készen állani; lángolt benne a' kívánság annak bebizonyítására, hogy ők Mariáért élni 's halni akarnak.

Nem családokozék Maria, midőn az ellenséges megtámadást előre látta; mert Vesselényi feltette magában, hogy még az napon megveszi a' várat. Harczra vágyó, 's hasonlíthatlan vezérok példája és intése által lelkesített vitézei trombita-harsogás, ágyúk dörgései közt közelítének a' várhoz. Vesselényi kezébe ragadván a' zászlót, így szólla: „Engem kövessen, ki Magyarnek tartja magát“ 's tengerhullámkint rohant ama hivek kisdud csapatjára, kik a' vonóhidat védelmezték. Rémitő rajta kiáltással követék öt vitézei; 's a' kardcsörgés hegyen völgyön túl hangzott. Felingerlett oroszlánykint dühösködék Vesselényi az ellen-

ség serege között, kardjával mérközni senki se merészlett, ha csak azon pillantatban halál fia lenni nem akart. — De Maria se viselé magát kevesebb bátorsággal; alabastrom karja öldöklő angyalkint villogott Vesselényi serege közepén, és százankint hullajtá férjéért a' boszúállás áldozatit. Végre a' betolongó sokaságtól elnyomatva kénytelen volt Maria magát a' várba vonni. Megfujván kürtjét azonnal csörgött a' vonóhid láncza, 's ő hiveivel együtt eltűnt. Vesselényi meg nem elégedvén társainak vérfördőjével, sebesen felmászott a' falakon, és szerencsésen azoknak tetejére érven, az előudvarra ugrek, midőn őt egy sulyos kardcsapás földre terité. Felpillanta, és Széchy Mariát látá maga előtt, kit szállongó fürtjeiről ismert-meg; ez alatt vitézei a' várat ostromlák, de vissza veretvén bús fájdalommal tértek táborukba. Vesselényi vérében hevert, 's az ellenséges Amazonnak vitézségét csudálta. Lecsenededvén a' harczi vihar, Maria megparancsolá, hogy a' sebesültek a' vár csarnokaiba vitessenek, 's gyógyításuk felől gondoskodék. A' nehéz sebben vérző eszméletlen Vesselényit a' háló palotába vitték, 's társai mellett puha ágyba fektették, de eszméletének legkisebb jele se látszaték rajta.

Maria, a' nagy lelkű hős asszony, várbeli orvosával megvizsgálá a' sebesedett vitézeket, hogy a' mint lehetséges volna, segedelmökre lehessen, mert a' bajnok Amazon férjfiás keblét erényes szív lelkesité. Ön kezével kötő-be a' sebeket, melyeket erős karja ejtett, ön kezével csepegtete enyhítő balzsamot ama helyre, melyet vitéz kardja vérrel festett. Ezen jótékony foglalatosságában már szinte megfáradva az utolsó sebes vitézhez járult, kiben ama merész Magyarra ismert, ki az előbástyáról leugorván Maria kardja által földre terítettett. A' jeles asszony becsülni tudá az erkölcsöt, és vitézséget; 's ezeknek tisztelőjit, ha bár ön ellenségei voltak-is, csudálta. Fájdalommal tekinté a' hősré, kinek rendes testalkatja nemes származásra mutatott; bánatos részvétellel vizsgálá annak sebhelyét, midőn a' vitéznek nyakán egy arany lánczot vett észre, mellyről egy bájos asszony arc képe függött. Az asszonyi nemnek tudni vágyó tulajdonsága Mariát-is ösztönözvén a' hősnek közelebbi ismeretére, 's a' bajnok Magyar mélyebb titkai-

nak felfedezésére, felrántja az eszméletlen vitéznek sisakrostélyát, 's hangos „Ha! ez Vesselényi!” kiáltással remegve voná magát vissza. Maria az ifiú hőst fiatal-sága és szépsége virágában maga előtt eszméletlenül fekvé látta, szent tisztelettel tekintett annak bajnok ábrázatjára, gömbölyeg arczainak tavaszi szeplőjeire 's még kevés bal sors által komorított szabad homlokára, — egy szóval az ifiú hős Maria képzeményének játéka lön. A' szép asszony a' jövődönnek szürkülő homályából álmainak megvalósodott nyájas képét látá felemelkedni. Olly példaképet látott, melly csak nemes szívének mérhetlen mélységeiben lakozott, millyet már egyszer olly hiv másolatban birt volt hajdani férjében; illy képet látá most maga előtt, melly egy jobb, 's magosabb világból látszaték feléje lebegni. A' zajgó kebelben olly érzelmek ébredtek, mellyeket a' halandó csak érezhet, de szóval nem magyarázhat. A' nedves szemek szánakodva csillogtak a' szép ifiúra, titkos ösztön vonzá Mariát Vesselényi oldala mellé, de még-is megtudá győzni indulatjait, 's kötelessége teljesítéséhez látott. Megoldá tehát a' Kedvesnek vérrel festett panczélját, az orvos segedelmével beköté a' sebet, és semmi fáradságot se kímélt a' hősnek életre hozásában. Hálás köszönetet küldé Istenhez Maria, midőn a' hős kevés pillanat mulva szemeit felnyitá, 's háladó tekintettel köszöné kellemes gyógyásznéja fáradozását. Ekkor Maria veszedelmesnek tartá további mulatását, 's miután kedvenczét az orvosnak lelkére kötötte, hirtelen szobájába tűnt-el.

Ott leszórván magáról férjfiás hős öltözetét, hogy érzelmei dühös vészének tágasabb tért nyithasson, asszonyi magyar köntösbe öltözködött, 's a' magos várablak mellé ülven nyugottabban kezdé jelen állapotját fontolgatni. A' keskeny völgyben rettentő fergeteg dühösködék; fényes vilámok hullottak kigyódzva a' veszélyterhes felhőkből, menydörgés rázkodtatá-meg a' vár tornyait, szomorú homály kerité a' várnak sziklás talpköveit, 's az égi háború felséges látványát érdekesbbé tette. Maria fiatal keblét nem csekélyebb duló fergeteg vonzá az ég hasonszenve (Sympathia) felé. Erős dobogásra készteték szívét azon érzelmek, mellyek csak reménylő szerelemnek vannak szentel-

ve, de villámkiint dulta széjjel minden reményeit ama hatalmas szó kötelesség; rózsá ajkai „ah Maria, be szerencsétlen vagy!” szavakat rebegték, 's azután hirtelen e' dörgő szózat: „Vesselényi ellenséged, ő a' császár embere, 's te egy lázadó felesége vagy“ ébreszté-fel őtet édes álmódásaiból. Majd ismét veszéllyel fenegető homály leplezé jövődjét, hátra levő tövises pályáján szenvedelmet, keserveket látott, 's forró könnyek gördültek szép arczaira. — De kiért folytak azok? — Már most nem a' boldogult Kedvesért, hanem az élő Vesselényiért. Maria keblében olly lángoló tűz gyanánt, melly ujabb rőzsével ápoltatik, lobbana-fel Vesselényi iránt vonzó szerelme; annál élénkebb lánggra lobbant az, mennél inkább törekedék Maria annak elnyomását eszközteni. A' szerelem 's kötelesség közti küzdés sokáig tartá, 's még-is határozottlanul maradt. A' lelkek órája kongott a' szomszéd toronyban, szomorúan viszhangzottak a' várnak komor folyosóji, 's nyájas asszonyukat csendes nyugalomra inték; de Maria nem ügyelt intésökre, mert képzeményébe merülve nemhagyá-el helyét, 's illy kinos szavakkal üzte az enyhítő álmot: „Multkorom szomorú képei! meddig fogtok még egy szerencsétlen asszonyt kinzani; vagy tán többé soha se örvendeztesse-meg egy boldogabb jelenlét sebes szívemet? Örök szerencsétlenségemet határozá-e meg a' Magyarok Istene?“ Így panaszkodék a' szenvedő Maria, de csak tompa viszhang felele panaszoló hangjaira. Elme nyugtatást keresván végre a' völgy felé fordult, a' fergeteg nem dühödött többé, csak lassú zephyrek suhogtak a' falombokon keresztül, az ég kitisztult, 's Vénus csillaga mosolygó tekintettel pillantott a' busongó Szépre. „Igen, téged foglak követni, szólla lelkesedve Maria, téged, kit az ég küldé számomra, légy te kalauzom a' világ tarka torlásai között; szerelem! csak téged ismer keblem; csak néked, menyei érzelem, nyilhat-meg e' sebzett szív.“ — *(Végzet következik.)*

ÉLETTÖRTÉNET.

Gróf Potoki Ignátz. *(Folytatás.)*

Az orosz párton levők, — kik az egyesült hazafiaknak ellentállottak, — egyike Ignátznak közelszóló atyja volt, gróf Potoki Felix Szaniszló, erős lelkű 's mély

belátású férjfiú. Hijába ostromlá őt Ignácz minden ékeszöllásával; Felix rendületlen hive maradt az orosz systemának. — A' vérség kötelei elszakadtak. — Potoki szerencsésebb volt Szaniszló Ágoston lengyel király előtt, kinek megegyezését az új constitutióhoz megnyerte, mellynél fogva a' lengyel korona, a' szász hercegi lineának örökje, 's több hatalommal lön felruházva; a' polgárság jusiai bővítettek, 's a' paraszt szabadabb leve. — Csak ezen, Május 3-kán 1791-ben nyilván kihirdettetett, alkotmány szerzeheté-meg újra a' nemzet önállását.

Mig Ignácz Berlinbe utazott, hogy a' burkus udvart a' lengyel új constitutio iránt megnyerje, atyjafija Felix nem kevesebb szerencsével munkálkodott annak felforgatásán. Az önségtől elvakított nemeség, jusai-ban megszorittatván, ön hasznáért megvetette hazáját, 's nevelé Felix pártját. Így támadt ama contrarevolutionalis confoederatio, melly az orosz birodalomtól pártoltatván 's tápláltatván, gr. Potoki Felix, Rzevuszkzi Severin és Braniczkítól vezéreltetvén, a' targoviczi manifestum által (1792-ki Májusban) jelt adott a' szerencsétlen lengyel ország megsemmisítésére.

Hijába igyekezett Ignácz, a' hazafi, a' targoviczi szövetség előmentének akadályozásán; hijába nyilatkoztatá az ország gyűlése az összevesküdteket pártütőknek 's hazaárulóknak. Orosz hadisereggel tértek azok vissza. A' constitutiót idegen bajonettek tépték-el; a' nemeslelkű, de igen-is gyenge király az orosz czárné vasallusává lett, 's lengyel ország legnemesebbjei éltöket és szabadságukat csak hazájokból önkényes számkivetés által menthették-meg.

Közöttök volt gr. Ignácz-is. Magánosan élt ezentul Kolontay 's más barátival — kik szinte mint ő megfosztattak hivataljaiktól 's javaiktól — Dresdában; a' haza megváltására kedvezőbb napot várván. Itt siratták honjoknak — mellyet az 1793-ki orosz és burkus ország közti felosztás hajdani nagyságának csekély részévé olvaszta össze — elesét, az alatt, mig a' szövetség fejei arany-és hivatalokkal elégettettek-ki.

Csak a' félig megsemmisített — hajdan szabad — nemzet kétségbeesési kiáltásai, csak annak közönséges felkelé-

se ébreszté-fel a' számkivetetteket zsibbadásukból. A' lázadás lángjai 1794 elején egész lengyel országban fellobbantak. Varsó polgárai kiüzték az Oroszokat városuk falai közül; Kosciuszko Praclavicenél megverte őket, 's ki nyomta az országból. A' számkivetettek haza hivattak a' távulból.

Potoki Ignátz az insurrectiót, mellyre sem időpont alkalmatos, se segédeszközök elegendők nem valának, nem hagyta helybe. De kétségbeeső hazája hívta, 's a' heves Kolontay, kinek lelke csak a' hajdankor respublicáiban élt, ki nemzetének Brutusává ohajtott lehetni, őt-is szabadság vagy halál jelszóra lelkesíté Krakóba, honnan Varsóba siettek. Szívökhöz szoríták az ország szabadítóját, a' vitéz Kosciuszkót, 's hős mellén uj reményekre gyulladtak. Ezen fővezértől meghatalmazva, Ignátz a' közdolgok folytatására azonnal ideigleni országlást szerkezett egybe, mellyben maga a' diplomatikai részt választá.

De a' burkus és orosz seregektől elborított, semmi külső hatalom által nem pártoltatott, az első erőszakos megerőltetés által csak hamar kimerített országnak mulhatlanul elkellett esnie. Szerakovszki a' republicanus vezér Bug mellett megveretett, 's Kosciuszkóval Madzievicze térségein elesett az ország utolsó reménye. Az embermészárló Suvarov, lángoló helységek 's vérpatakok között nyomult az ország szívébe; Pragát (Varsó külvárosát) ostrommal megvette. Illy véres volt lengyel ország eleste!

(Végzet következik.)

II. JELES MONDÁS.

Két Nem bírása. Valamint mi asszonyok legjobban tudunk a' férjfiak szépségéről itélni: ugy a' férjfiak legbizonyosabban itélnek mi rólunk. Mind a' két Nem egymás kémjévé látszik rendelve lenni.

Közli K....ról K. Katalin.

Ifiaknak biztos mivelődése. Semmi sem olly képes az ifiak mivelődését előmozdítani, mint a' szerény erkölcsű szépnemmel társalkodás; mert ez még a' hajthatlant 's durva erkölcsűt is meglágyítja.

S. Karsai.

Élet barát nélkül. Nem kisebb rossz az embernek barát nélkül lenni, mint az eget nap nélkül szemlélni.

Közli Széphegy i Terka.

III. K Ö L T É S Z E T.

A' h ű t e l e n h e z.

Szerelmeddel ámitottál,
 Barátsággal biztattál;
 Én ki hűségben bíztam,
 Fájdalmasan esalatkoztam.
 Nem kerültem személyedet,
 Nem kerestem szerelmedet;
 Bizodalmad nyájas képe,
 Volt szívemnek fogó lépe.
 Sohajtok vesztésemért,
 Benned talált örömemért;
 Boldogságom egy része volt,
 Hogy szived szívemnek hódolt.
 Vólt egy idő emlékezem,
 Midőn feléd nyujtott kezem
 Kedves látás volt szemednek,
 Vigasztalása szivednek.

Kevés idő! 's az emberek
 Sziveden változást tettek;
 Mert hajlékony vagy mindenben,
 Mint a' nádszál a' szelekben.

Változásod bár ha szánom,
 De áldásomat kívánom;
 Mert igazán szerettelek,
 Soha se kecsegtettelek.

Ha zöld hantom fedi testem;
 'S érzésim többé nem festem;
 Emlékezz-meg rólam olykor,
 Bár nem érzi-is azt a' por.

De szívem, melly hozzád hajolt,
 Bár zárja már a' hideg bolt;
 Viszont látásod reménye
 Táplálja a' meny fényébe'.

* * * Zsófia.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Va'dás-z-expeditio. A' mult hetekben Londonból egy hajó indult a' siktenger felé, melly Calcuttába (Keletindia) csupán vadász paripákat és 200 öszveköttöt kopókat vitt.

Algiri szépnem. Algirban jelenleg egy lovagművészi (Kunstreiter) társaság telepedett-le, 's előadásait a' belföldiek nem csak számosan látogatják, de már a' maur (szerecsen) dámák magok-is sokszor megjelennek. Ugyan azon páholyban (Loge) láthatni európai, 's fályolozott maur szépeket; ha ez utóbbiak enyhítő szereket vesznek magokhoz, vissza fordulnak, hogy fátyolaikat fellebbenthessék, 's ha ismét a' néző közönség felé akarnak fordulni, az európai szép segíti fátyolaikat leereszteni. Egyébiránt a' szépnem átaljában igen hajlandó minden iránta mutatott módoságot megköszönni, 's nagy hajlandósága van az európai szokás és életmódra. Már a' tetszeskedést (coquettirozást)-is megtanulták; a' fellebbentett fátyol alól lopva tekintgetnek a' francziákra, 's többeknek sohajtása olly hallható mint a' congrévi rakéták.

Az ál-öngyilkos. Nem régiben Londonnak egyik igen járt országutján valamelly embert találtak egy fa alatt nyakán kötél lógván, 's csak nagy ügygel bajjal hozhaták eszméletre. Azt beszélle, hogy familiáját eltartani képtelen levén magát felakasztani akarta; de a' kötél (mellynek egyik darabja az ágon valóban látható volt) elszakadván, nem teljesülhete célja. Egy közelében fekvő levél, mellyben övéitől elbucsúzó, szinte bizonyítá öngyilkosi szándékát. Biró elejébe vitték az embert, ki őt komoly intésekkel, a' körülál-

lók pedig gazdag ajándékkal ereszték útjára. — Kevés idő múlva a' szerencsétlen atya e' jelenetet egy másik országuton is megpróbálá; de szerencsétlenségére ugyan azon bíróhoz vitetett. A' vizsgálatokból az sült ki, hogy e' nyomorult ember az öngyilkoságból mesterseget üzött. Alkalmasint fognak eszközöket találni, hogy ez ujnemű színészei darabjait többé el ne játsza.

Margát levegőhajós. Ezen ismeretes levegőhajós Marseillen levegői utazást tön, mely majd rosszul végződött volna. Ő t. i. Aubagneban bizonyos embernek telkén kívánt leereszkedni; de ez semmiképp meg nem engedé 's fenegetődött, hogy levegőbalmát meggyújtja, mihelyt leereszkedik. Szerencsére a' szomszédok közt találkoztak olyak is, kik az aggodalmas hajóst vendégszeretőleg fogadák.

V. NEVETTETŐ PILULA.

„Csak szerencsétlen egy ember vagyok én!” panaszlá Dani pipázó társai között, — „ha meghalnék, higgyétek el barátim, legszerencsebb lennék e' világ on!”

E. Emil.

Csipelyét bunkójára támasztván állott az alföldi magyar Pesten a' barátok piarczán, 's az utszán keresztül huzott lánczot nézegeté, mely törvénykezés alkalmával a' királyi curia előtt szokott elhuzatni, hogy a' törvénykezők kocsizőrej által ne háborgattassanak. „Mire való az a' láncz uram?” kérde egy arra menő zrinyidományost. — „Eladni való” viszonzá emez enyelegre. — „Ugy e? — 's hát ki árulja?” — „Az a' veres ember ott,” 's a' skarlátba öltözött portásra mutatott. — „Isten bocsá! hogy a' hóhértól vegyek valamit,” mond szabódva Gergő gazda, 's tovább ballagott.

Muki.

Bőjti egyházi beszéd végzetével könnyteljes szemekkel ballagott házikója felé egy anyóka. Mély megindulását szemlélvén egy szemközt jövő férjfi, kérdé: „Jó nénikém, ki lehete olly rosz, a' ki szemeit sirásra ingerleni bátorzkodék?” — „Senki felel az öreg anyó — hanem prédikátorunk nagyon szépen beszélt, meg kellene száját aranyozni!” — „Ugyan miről prédikállott?” kérdi ismét az ur. — Felelet: „Már uram azt ugyan nem tudom, de midőn azt monda: ó Kaifás, Kaifás! — akkor mindjárt könnybe lábadtak szemeim.

Sz. . . ról T.

S z ó r e j t v é n y. (Logogrifh)

Népes mező város vagyok Pest vármegye földén
Adok sok zsidónak lakást szép vidékem kebelén.
Visszáról: rég hazám dultam, 's ontottam a' nemcs vért,
Végre koronát is nyertem, 's alatta kinhalál ért,
Kiket urrá tenni vágytam, szolgáljáromt nyakokra
Hozék, 's hosszú átkot hánytak reám csábítóokra

Előbbi rejtvény: 1) Szénkö (kőszén). — 2) Fehérvár.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.